

INNHold

DEL I

INNLEDNING	11
DE VIKTIGE VALGORDNINGENE.....	13
DE FØRSTE VALGENE	15
VALGETS FUNKSJONER.....	17
HVA ER EN VALGORDNING?.....	20
... og hvem har den beste?	21

DEL II

VERDENS VALGORDNINGER: EGENSKAPER OG KONSEKVENSER.....	23
KRITERIER FOR EN GOD VALGORDNING.....	25
Proporsjonalitet mellom velgeroppslutning og valgutfall	25
Stabile, styringsdyktige regjeringer	27

Klare regjeringsalternativer	28
Sosiodemografisk representativitet	29
Folkevalgte står til ansvar for sine velgere	30
Enkelt for velgerne	32
Enkelt og rimelig å administrere	34
Transparent.	35
Understøtte et robust, dynamisk partisystem.	36
Den med størst oppslutning er valgvinneren	37
Hindre autoritært styre	38
Fremme inkludering og forsoning	38
VALGORDNINGER: TO SLEKTER, FIRE FAMILIER	40
Tre grunnleggende elementer i alle valgordninger	42
PROPORSJONALE VALGORDNINGER	
(FORHOLDSTALLSVALG)	44
PROPORSJONALT LISTEVALG	45
Distriktsstørrelse	45
Beregningsmetoder	48
Stemmeseddelen	50
Valgnivåer	52
Sperregrensen	53
ÉN OVERFØRBAR STEMME	57
FLERTALLSORDNINGER	
(SIMPELT/KVALIFISERT FLERTALL)	62
FLERTALLSORDNINGER, SIMPELT FLERTALL:	
FIRST-PAST-THE-POST	64
De største blir større	66
Tynt spredte velgere = underrepresentasjon	69

FPTP gir topartisystem	71
Taktisk stemmegivning	73
Flertallsvalg i USA: presidenten og Kongressen	75
Gerrymandering	79
ANDRE ORDNINGER MED FLERTALLSVALG,	
SIMPELT FLERTALL	84
Blokkevalg	84
Partiblokkevalg.	86
Én ikke-overførbar stemme (SNTV)	88
FLERTALLSVALG MED KVALIFISERT FLERTALL	92
FLERTALLSORDNINGER, KVALIFISERT FLERTALL:	
FLERTALLSVALG MED TO VALGOMGANGER	93
FLERTALLSORDNINGER, KVALIFISERT FLERTALL:	
ALTERNATIV STEMMEGIVNING	96
BLANDEDE VALGORDNINGER	101
DIREKTE PRESIDENTVALG	106
OM VALG AV VALGORDNING	108
Design vs. reform av valgordning	108
Valgordningens betydning for parti- og regjeringsstruktur	112
Valgordning og valgdeltakelse.	115
Utlyse nyvalg.	120

DEL III**VALGORDNINGEN I DEN DEMOKRATISKE****PROSESSEN** ..... 123**VALG OG DEMOKRATI** 125

Valg: nødvendig, men knapt tilstrekkelig. 126

Freedom in the World-indeksen. 127

«To-ganger-testen» 129

Et valg for å ende alle valg 131

«Demokrati på vår måte» 132

«Direkte demokrati» 136

Flertallsvedtakets fallgruver 141

VALG OG REPRESENTASJON 144

Ulike former for representasjon. 145

Kongruens: Hvor langt rekker «velgernes tillit»? ... 148

Representasjon: partienes rolle 151

Alminnelig (og allkvinnelig) stemmerett 154

Reserverte plasser 156

VALG OG (GENUIN) POLITISK KONKURRANSE. 161

Demokratisering – egen og andres. 161

Bølger av demokratisering. 162

Demokratisering utenfra 164

Demokrati på retrett 166

Valg (helt) uten demokrati. 169

Hvorfor holder diktaturer valg? 170

Fusk og manipulasjon 174

Valgobservasjon 180

Kritikk mot valgobservasjon 185

«Zombie-observatørene» 189

KONKLUSJON: FINNES DET ÉN VALGORDNING

SOM ER BEST?	191
Alt man kan ønske seg (men ikke kan få)	191
Ingen valgordning er best for alle	192
... men noen ordninger kan være bedre enn andre ..	193
Overdrevne forventninger	195
 FORFATTERENS TAKK.	 197
 SLUTTNOTER	 199
 STIKKORD	 207